

Ž i w o t
S w a t é A l ž b ě t y ,

dcery

Wherstěho Ondřege II., kněžny
Durnyšské a Heské.

S e p s a n ý

od

gedné duchownj sestry z řádu sw. Alžběty
k duchownjmu potěšení chudých
nemocných w Praze.

W Praze, 1819.

Wytisštěný v Tofey owdowěle Fetterlowě
z Wildenbrunu w Semináryum Nře 190.

P ř e d m l o u a .

Ndyž dítě něgafau práci, fterau
geffte nikdy neřonalo, začne a my-
řoná, myřlj dle řvého dětinského
řmyřlu, že gi dobře wyřonalo. Pro-
tož běžj řradofťj neřdřjw ř matce,
a gi řwau práci ořazuje. Dobrá
a řvé dítě tuže milugjch matka wi-

dj ovšem na práci té mnoho chyb
 a nedostatečností; ale na to se neo-
 hlédajíc, diví se smělosti svého ge-
 ssťe neschopného dítěte, že se o tu
 věc pokusilo, a ptá se na aumysl.
 „Proč pak, praví, proč gýh mé
 milé dítě tu práci začalo?“ Když
 ale z jeho odpovědi sezná, že to gen
 pro ni z lásky a na důkaz dětinské
 wděčnosti učinilo, těšší se z toho v-
 přimného aumyslu svého dítěte, pro-
 mine mu vssecky nedostatky, a po-
 sledně předce řekne: Dost ge to na
 to dítě, proto že se takové práci
 nikdy nevčilo.

S takovou práwě dětinskou
 důwěrností vvrhugi se k. Svým swa-
 tým

tým nohaum, a abych tjm smělegi
 k Tobě přistaupiti mohla, migjm
 Twau wysořau důstognořt, řterá
 bez toho celému řvětú známa geřt,
 a gen to gedině řladě gmeño ti-
 řícřrát opařugi: Matřko má, Matř-
 řko řwata, wyřledni miłořtiwě na
 tuto prácy mau. Menj odemne wy-
 myřřleno, co gřem přala, nřbrž
 gřau to Twogi wlařtnj řřutřowé;
 řterj ře prawdiwj gřau, mnoho wy-
 řoce wřených řpřřowatelů řwědectwj
 dáwa. Gá ře toho neřpřředněřřjřo
 a geřřě řiwého řwěďřa přjřřjgi,
 totiž wyřoce wřeného Wincence
 Dornauta, řřř. řřál. dmořřřého řa-
 pláňa, řterý řřř 1813 tuto řnjřřu
 w ně.

w německém gazetku vydal, ač w
 mnohem wznesseněgšim slohu, kte-
 rý můg sprostý smysl sotwa pocho-
 piti mohl. Protož dobrotivá Mat-
 ko, nehleď na množství chyb a ne-
 dostatečnosti, gichž gsem se dopusti-
 la, nýbrž na můg vřijmný au-
 mysl wzhledni, proč gsem tu mně
 snad nenáležejících práci na se vzala.
 Ale láska nezná bázně! — — Po-
 huulo mne k tomu neodřjwe mno-
 hé taužebné wzdychání sprostého li-
 du, obzvláště našich chudých ne-
 mocných, kdž pravily: Ach kdo
 nám bude powjdat z života sw.
 Miloběty, abychom tomu rozuměly!
 Německého gazetka powědomé mno-

ho se mohau dozvědět, ale my v-
 bohé gsme toho potěssenj zbarweny.
 Dwssem že nasse sestry tēm žado-
 stiwým dle možnosti žadost učinily;
 ale ty nenasyčeně čím wjc slyssely,
 tjm wjc wědět chtěly. Gá to ča-
 stěgi slyssje, vmyslila gsem čest Bo-
 žj. Twau tať welikau swattostj roz-
 množiti, y podnikla gsem pro du-
 chownj potěssenj nassich chudých ne-
 mocných prácy tuto, kterau Ti ode-
 wzdávám. Přigini gi odemnie, swa-
 tá Matko! a gestli nedostatečná,
 přigini aspoň mé wynasnaženj, včiiť
 co mině nemožné, a přimluy se v
 Boha, aby on srdce nasse w lásce
 swé rozujtil, bychom co swětškého
 gest

gest' zavrhly, geho samého mi-
lowaly, a Twüg swatý život,
Matko nasse! následovat žádostivy
byly.

Twá nehodná dcera
M. A. B. K. J.

Kapitola prvni.

Rod a dětinský věk sv. Alžběty, z kteréž
hož gegj buďaucy swatost k seznání gest.

Svatá Alžběta narodila se w gednom
z těch nenrozáctněgšich Ewropšých domů;
nebo gegj otec byl Ondřej II. král Bher-
ský, matka Gertruda, rozená princzka
z Meranu. Město Presspurk mělo to
štěstí, že se w něm swatá Alžběta léta
1207. na swět narodila; nedlauho se
wšstati tím honositi mohlo, proto že hned
w prvniých letech knížeti Durynskému za-
snaubena gest. W čtvrtém roce gegjho
aučičkého věku wyslal gegj nastáwagjch
tchán, totiž Heřman kníže Durynský a

Seštký mnoho rytířů a hrabat obojího pohlaví k Dněregi králi Bherškému, aby s jeho dovolením malou Alžbětku k Durynskému dvoru přenesli, by tamnějším mravům gafožto budauchý panugich kněžna přivykla. To wznesené wyslanstwo od tak wzáctného dworu bylo newenš vctěno, a ta čtyřletá princzka s mnohau sláwau a štěstj přánjm gemu odewzdána. Dna dostala z králowského podjlu tisíc korun stříbra, stříbrnau postýlku a mnoho giných klénotů, y přišla štastně s celým swým komonstwem do Durynku ku knjžecýmu dworu. — Tak musyla Alžbětka w newinném wěku wlast swau s neznámau wzdálenostj změnitj.

Durynský knjžecý dwúr pfigal jí s newyslowitedlnau radostj, a dal jí za pěstaunku hrabětku Bertu, welmi wznesenau, ctnost a sprawedlnost milugich panj, která nezanedbáwala křesťanské mrawy a powinnosti do srdce malé Alžbětky wstěpowati. A obweselenj gsau jí dánm dvě dworšské slečinky, též křesťanským mravům a ctnostem nad giné

wy =

uvěčené. Byloť to krásné tovaryšstvo, swatá společnost ; ale Alžbětka wšecky přewyššewala. Nebo gj byla dána od Nenywěšš;ho dusše dobrá, gegi pohled ge-wil gen mrawopočestnost, gegi slowa ti-choť, bázeň Boží, maudroť, gegi srd-ce bylo čisté, ponížené, laškawé, autrp-né, k chudým zwláště nakloněné, tať že n při radostném dětinském hranj na chu-dé nezapoměla, nhyřž co k swému ob-weselenj dostala, hned chudým dětem rozdala a w tom swé neywěššj zalibenj měla. Musyla tať někdy při rozličných swětských weselostech, gaťož gsau hry, tance a t. d. býti, gež gj k cti častěgi drželi. Bylať n tu přítomná, wšak gen tělem, gegi srdce oblibowalo sy nad hwězdami angelskawu muzyku, a po nebi taužilo. Tať gednau neb dwaťrát předce na tancy podjl wzala, řkawc sama k so-bě: to pro swět ; ale od mnohem wjce zdržela se pro Boha. Gegi swatost byla skrytá a dořonalost w srdcy. S prostřed žertů a her s ginými wzáctnými dětmi hleděla se odstraniti, hledagjc mno-
hem

hem roznessenějšiho obveselenj w domá-
 cích kapli před oltářem. W té samé ka-
 pli dala se mnohokráte zawřít, aby jen
 samotinká s Stvořitelem weskřerého swě-
 ta bez roztržitosti rozmlawati, a gemu
 swé autličké srdce hned w prvnjm kwětu
 žiwota swého obětowati mohla. Když
 pať kapli otwřenau nenalezla, přede-
 dweřmi na kolena padnau, mnoho
 taužebných wzdyhánj swému neyopřj-
 mnějšimu odesylala. Gegj bohabognost
 a poníženosť byly na gegj wěť k obdiwe-
 nj. Dna nosyla dle tehdejšiho způsobu
 gačožto budaucy korunowaná kněžna s
 Anežkau sestrau ženychowau zlatem a
 drahými kameny okrášlenau korunu na
 hlavě; když ale w kostele službám Bo-
 žim a zvláště neswětějši oběti přito-
 mna byla, vždy korunu k nohau obra-
 zu vkřjžowaného Spasitele složila, aniž
 gi dřiw zas na hlavu wsadila, dokud
 wsecky církewnj ceremonje skončeny ne-
 byly. Sednau se gi ptala gegj pěstau-
 ka hraběnka Berta, pročby to činila?
 načež Alžbětka zwyklau wprjwnostj od-
 po=

powěděla: Menj mi možné, bych se na tom místě dhamantowau korunau ozdobená vkázala, kde swého vkřijžowaného Gejisse s trnowau korunau spatřuji. Také sy hned w swém dětinstwj za obzwláštěnjho ochránce sw. Jana Ewangelistu wnwolila, k němuž po celý swúg žiwot zwláštěnj pobožnost měla. Gegi obnčegná procházka s ginými mladými slečinkami byla na hřbitow, kdež ku kostnicy přisědšši na mrtwé vkázowala, řkauc: Widjte, milé sestry, tyhle byly tak galo my mladé, a snad krásněgššj; a kde gsau nynj? zemřely, a my také tau cestau půgdeme, snad dnes, snad zentra, to gest skryto před námi. Pro tož hledme dobře činiti, nespauštěgme se Boha, a budme ponjžené, proto že gen prachy gsme.

Tak myslila, tak mluwila Alžběta, s gegim wěkem rostla ctnost, rozššafnost, láska k bližnjmu; slowem, Alžbětka byla zrcadlo mrawů, z gegiho dětinského wěku byla k seznánj gegi budaucy swatost.

Alle

Ne zdá se, že se jí jedného nedo-
stávalo, coby křivattosti newyhnutedlně
potřebné bylo, totiž kříže a pronásledo-
wání, o čemž dále jednati budeme,

Kapitola druhá.

Svatá Alžběta přijímá v mladém věku rozličné zármutky a protivenský zrušau Božích, a s trpělivostí je snáší.

Pod sluncem nic není stálého, praví neymaudřejší Šalomaun, ahyž všedko pomijegich a samá marnost. Nebo čím více jest člověk v štěstí nad jiné povýšen, tím více se zarmucuje, když ho pak s štěstím všickni lidé opouštějí. Nikdy žádného věrného přítele nemít, jest člověku bolestné a jako nemožné; ale více přátel mít a vidět, což se všickni v nepřáteley změnil, a což lidé gindy v příjmnými se zdagich člověka v

ne.

neštěstí pronásledují : ach již to jest
 neboleštnější. To zkusila naše svatá
 Alžběta. Každý myslil, že bylo wi-
 dět, že jí královnou její štěstí závidět
 budou ; neboť byla královská dcera, pě-
 kné postavy, a ctnost a vznesené mra-
 vy dodávaly jí ještě více krásy, tak
 že byla všem k podivení. Hetman, ge-
 jí nastávajících tchán a kníže bohabogý,
 miloval jí velice, a přál Ludvíkovi,
 dědičnému synu svému Alžbětu za man-
 želku. Ale všemohoucí Bůh chtěl dří-
 ve Alžbětě ukázat, že ten svět marný,
 že štěstí nestálé, že srdce lidská zmé-
 nitelná a soudové Boží předivné jsou.
 Nebo hned v šestém roce ztratila svou
 milou máti lstivou vraždou. Nad ge-
 jí tak náhlou smrtí Alžběta velice se
 zarmoutila, zvláště když tu nešťastnou
 vednou se svou spatřila, která na onom
 světě pro nějaké vinstupky ukrutně se
 trápí, za které za živobytí zadošť nev-
 činila. Od té chvíle nepřestala Alžběta
 za ni se modliti, a také v brzkém čase
 ugea jí, nýbrž mnoha jiným duším z
 muš

muž očišťcových vysvobození vyžádala. V devátém roku věku gegiho umřel také Heřman tchán, a Žofie, pozůstalá wdowa, musyla zatím knížectví řídit, proto že Ludvík, dědičný princ, teprve v třináctém roku stáří byl. Té pšsné paní nemohla se ponížena Alžběta nigakž zaljbiti, ani Aněžce dceři gegiž která s nassj mladau swatau w letech syce stegná, ale w ctnostech welni nestegná byla. Ty obě pronásledowaly tuze vbohau Alžbětu w každé příležitosti; brzy nebylo jim to, brzy ono dobře, a poněwadž Alžběta maudrá byla, dobře tomu rozuměla, nad čímž se gegi srdce taqně trápilo. Wjce než gednau říkaly jí, žebý se spjš do kláštera hodila, proto že nemá způsobu, který na gegi staw přináležj. Někdý zase říkaly, žebý pro řemeslnjka dobrá byla, proto že tak ráda se sprostými lidmi zachází. Brzy pochopili tu řeč druzý dwořané, a aby se své wysokomyšlné kněžně gatsbili, snažili se geden nad druhého opusstěnou Alžbětu gossliwowati, prawjce, že ne-

ni

ni hodna ruky tak vzneseného prince, aniž že by smj na Ludwika budačného knížete naděgi dělati, proto, žeby giž ustanoweno bylo gi zase k otcy do Bher poslati, kdežto by Alžběta kněžně pro gejího syna chudá byla. Ty a takové řeči musly Alžbětino srdce pronikati; ale čím wíce od lidj pronásledowána byla, tím wíce k Stworiteli celého swěta důwěrnost brala. Tak se naučila časně swět znáti, swüg kříž nesti, a Gežíse w trpěliwosti a poníženosti následowati. To zawrženj od lidj naužilo gi k tomu, by pro to samé wíce na Boha se spolehala, a do geho nenswětějšj wúle zcela se odowzdala, což také učinila.

Posledně zaljbiło se Bohu, tomu nemalému vtláčowánj, w němž zarmačená Alžběta až dotud postawena byla, konec učiniti. Ludwik newěděl o ničem, co se s geho máu Alžbětau při dwoře děje, proto že daleko od Durynku při giném dwoře chován byl; a Alžběta zase newěděla, zdaž Ludwik wúli zemřelého otce swého, neb žádost živé matky a sestry

štrý své splnití mýj. Byla tedy před Alžbětou štrýta vůle Boží, aniž věděla, co činiti má. V Durnnského dwora zůstati zdálo se jí nesnesitelné; k otci se navrátiti měla za nemožné; neboť věděla ta tichá a pokoj milující Alžběta, že by tón mezi těmi dvěma dwory veliký hněv způsobila, nechtěla tedy k tomu přičinu dáti, a zase znova do vůle Boží zcela se odvezdala. S přivolením zpovědníka svého zjevila tu pochybnost jednomu z vyslanců, kteří jí do Durnuku přivedli, totiž hraběti Baltrowi, muži velice statnému a spravedlnost milujícímu. Ten dobrý hrabě vzal to na sebe, že chce tu věc vyškumat; pročť hledal příležitosti, aby s Ludwíkem mluwiti a od něho zvěděti mohl, co w srdci svém o Alžbětě smýšlí. Po nedlouhém čase stalo se, že Ludwík domů se wracowal, o jehožto příchodu wznesený hrabě Walter zvěděl, a hned na cestu naproti genu se wydal, a několik mil před Durnukem s ním se setkal. Nejprw pozdrawili se přátelsky; nebo

Lud-

Ludvík miloval vznešeného hraběte, a k němu pro jeho spravedlnost a pravdomluvnost více než k jiným náchylnost měl, kterýchžto ctností Ludvík, ač mladý vstával maudrý kníže, nademšťecko se vážil.

Žádal tedy hrabě knížete, aby mu oznámil, zdaž Alžbětu podržeti, neb gať kněžna a celý dvůr mluví, či pro její na královskou dcerku malé věno nazpátek pošlají mými. Nad tou otázkou Ludvík velice se zarazil, a vřázan po malém rozmyšlení na velmi vysoký vrch, pravil: Kdyby tento vrch z ryzého zlata byl, dřívobych tím pokladem pohrdnauti, než od slibu vstaupiti chtěl, který jsem dobré Alžbětě učinil. Hrabě pln radosti, ptal se dále, zdaž mu dovoleno, by to, co nyní kníže vyřekl, Alžbětě svěřit mohl; k čemuž kníže nejen přivolil, nýbrž dal také hraběti krásný obrázek, který vždy při sobě měl, a na jehož gedné straně obyčejné zrcadlo, na druhé pak krásně vyobrazený vřizovaný Pán Ježíš k spatření byl. Ten dal

dal hraběti s těmito slovy : Řekněte Alžbětě, že sy jí wážíim nadwšsedky gi- né, a na důkaz odewzdynte jí tento klé- not. Hrabě se poděkowaw, hned zase s nemalým potěšením ke dworu se na- wrátil.

Blekla se Alžběta, když wracugich- ho se spatřila, ale hned zase do wůle Boží se odewzdávala. Gegi neywětšji žádost byla, aby gen s Gežíšem samým se zasnaubiti, a gemu swé autlé srdce zcela obětowati mohla. Ale wšsedau- cý Bůh oslyšel tenkráte gegi žádost, proto že chtěl učiniti, aby byla Alžběta zrcadlo panen, podiweni manželů a pří- klad wdow. Dal jí tedy wěděti, co geho neyiwětěgšji wůle gest, a dobrý hrabě wšsedko jí oznámil, co od mladé- ho knížete, gegiho nastáwagichyho man- žela, poručeno měl.

Neuwinná Alžběta trásla se nad kaž- dým slowem; gať ale obraz wkrizowané- ho Gežíše spatřila, který jí Ludwif byl poslal, a že ho swým klénodem gme- nuge, wyrozuměla, welice se zaradowa-
la,

la, saubje z toho na jeho bohabogost a křesťanské mravy.

Knjze domů se nawrátio, brzy Alžbētu weřegně za swau newěštu wyhlásyl, a Alžběta připrawowala se k sňatku s bázni, mnohou pobožnostj a wstawičnau modlitbau. Konečně léta 1221. slawili Ludwjk a Alžběta swelkau radošj a newyslowitedlnau sláwau swadbu swau, mage on dwamecětma a ona čtrnácté let wěku swého.

Kapitola třetí.

Swatá Alžběta w stavu manželském.

Po mračnu bývá gáno, a po žalosti radost. Často se stává, že ctnost a spravedlnost vtlačeny býwají, dokonce wišak předce vtlačeny býti nemohau. Nebo když nepřátelé naši gačo ubezpečeni gsau, že nad námi swjtězylí, přigde spravedlivý Bůh s swau pomocí, a wtrhne diwně wěrné své z rukau nepřátel, genž zahanbeni býwají.

Také poníženosť a w křijích trpěliwost swaté Alžběty swjtězyla nad mnohým protiwensťwjm a sauzenjm. Radost a spokoženost nowosnaubenců přivedla
řza=

k zahanbenj wsecky protivnjky. Dba
 manželé byli sebe w skutku hodni. Lud-
 wjř byl wliďný, zmužilý, dobrotiwý,
 sprawedlnost milugjčý, a přitom laska-
 wý, gednjm slowem, wšřj wážnosti ho-
 den, obzwláště swatý we wěrnosti man-
 želské. Dni se wespoleť gináč negmeno-
 wali, než bratře a sestro má. Alžběta
 byla w lásce a w přjmuosti Ludwjkowi
 zcela podobná, aniž w manželském stawu
 předešlé dobré skutky zanedbáwala, ný
 brž wjc a wjc po dokonalosti dychtila.
 Za zpowědnjřka měla welebného Konráda
 z Marburku, muže velmi wčeného a ná-
 božného, gehož papež Řehoř IX. gařo
 za braň proti pyšným nepřátelům chr-
 kwe swaté w německé zemi wřtanowil.
 Tomu swé swědomj swěčowala, a geho
 wedenjm w křesřanské dokonalosti dál a
 dál až ku podiwu pokračowala.

Dobrotiwý Bůh dal gj takowého
 manžela, který gj w pobožnosti žádně
 překážky nečinil, nýbrž nad gegjmi či-
 ny welké zalibenj wřazowal. Dna častě-
 gj w noci wřtáwala, a dlawo na zemi
 fle-

klečje, své v chýž potřebu Bohu poraučela. Když někdy déle na modlitbách trvala, a slabostí přemožená vsnula, prosil jí laškavě manžel její, aby své zdraví šťastila. Také ho nebylo tagno, že Alžběta často své tělo rozličným způsobem mrtvoj, což jí též nezbraňoval, nýbrž gakoby mu nic povědomo nebylo, se stavěl. V šesti letech jejího manželského stavu byla třmi dítkami od Boha obdařena. První totiž byl Heřman léta 1223 narozený a za budaučého dědice ustanovený, jejíž ale v osmnáctém rohu věku geho gedem otrávilí. Žofie dcera spatřila světlo léta 1224, a byla zasnaubena Gindřichovi šestému knížeti Brabantštemu. Žofie mladší narodila se léta 1225, která gakozto abatyše v gednom klášteře zemřela.

Když ta swatá kněžna dítetem od Boha obdařena byla, co nevdřiw mohla (na příklad vssem panjm) dětárko na svých vlastních rukauch do vzdálenějšího kostela nesa, tam je s důvěroují Bohu obětowala, a pať své šťast-

B

stvo

řtvo chudé ženě darovala, a tať wždycky činila.

W nepřítomnosti manžela odložila wšecky krásnějšj šaty, gať sprostá wdowa se oblíkla, a gaťobn. giž tenkrát w duchu předzwojdała, říkala : Tať budu choditi, až gednau žebrat a nauzy pro Boha trpět budu musyt. Gať se ale gegi manžel nawrátíl, hned se zaš tať oblíkla, gať na gegi staw fluffelo, aby mu gen žádnau příležitost k nelibosti nedala. Tať pozorliwá ge láska! — — Při tabuli zdržowala se od těch pokrmů, které by gi newjice chutnaly, a hleděla wždy pozornost wzáctnějšjch hostj od sebe odwrátiti. Tať schytralá ge láska! — — Gegi uctiwost w kostele byla k podiwenj, a pobožnost při službách Božjch příkladná. Tu zapomenula docela na swau důstognost rozgimajic sobě, kterať před Bohem gen zem a prach gest, a s Dawidem myslje, že se nemůžeme ponjžiti dosti w domě Božjm. Taťé často u prostřed sprostého lidu kázanj fluffela. Křesťanště swaté ceremonje roznjily

du-

ducha jejího pobožností až do vytržení, a často přivedlo jí jen vzhlednutí na obraz ukřižovaného Ježíše tak k svaté autrpnosti, že jí celou bez sebe z kostela odnést musili. Ona věřila, že jako kněžna povinna jest své poddané dobrým příkladem předcházeti; pročez byla všem křesťanským službám Božím pobožně přítomná, o procesích v křížových dnech bosýma nohama chobila, na zelený čtvrtek dvanácti chudými vlastnjma rukama nohy myla, je líbala, sama nasntila, a na to tu celou noc v rozgimánj hořého vmučení Pána Ježíše stráвила. Na veliký pátek nebyla pro vosecko na světě k tomu k přivedení, by něgakau čest od svých slaužjchých přigala. V ten den obljíla se co nejspatněji mohla, celý den bez jídla v kostele strávilala, a mužny chudým dávala, a tak svým příkladem způsobilala, že brzo celý dvůr svatě živo byl; nebo každý gat vyššího tak nižšího stamou Alžbětu následovat žádost měl.

By a takové skutky činila Alžběta pro Boha, ale podjveme se také, co činila z lásky k Bohu pro bližního.

Ludvíkovi bylo dobře povědomo, kterak gegi srdce žádostivo gest bližnjmu z auzkosti pomocy; dal gj tedy gestě k tomu celau swobodu, by co chce činiti mohla. Můžem sy pomyslit, co aš nasše Swatá dělala, když při tak velké mohovitosti dle wile své bez bázně pokračowati mohla. Co tedy dělala Alžběta? Skrýwala své poklady tam, kde ge moly nežerau ani rez nekazý. D gať často ssaty s těla chudým dala, když nic giného při ruce neměla. Gj nepřekáželo ani nepohodlné zymnj powětkj, ani letnj parno, ani daleká a nesnadná cesta, by sama přjbytky chudých wyhledati, w neshťstj postawené těssiti, a gim z nauze pomocy mohla. Ona se často sama těm neychudssim lidem za kmotru obětowala, by gim gen wje dobrodinj prokázati mohla; zwláště pak ráda chodila k matkám, když se gegich hodina bolesti bljžila, gimž brzy potrmy a br-

žij lily dle gegich žádosti a potřeby gať ta neposlušnějši služka podávala.

D chudé děti též welice pečowala, aby dobře wycwičeny byly, a také gim dětinštěho wyraženj přála. Mnohočráte přiběhla čerstwě se zámku, nesauc těm newinným rozličné hračky, aby gim gen radost způsobila.

Tať byla Alžběta matkau wšech chudých, zwláště wdow a fyrotků, nebo gegich slzy padaly na srdce gegi. Dna často sama k sobě prawila : Tať mně bude, až swého milého manžela ztratim; ale předce se radowala, že mohla až postud každému w nauzy postawenému ku pomocy přispěti. Dna y s swými služkami wždycky pracowala, ale wšedko gen pro chudé; brzy předla, zaš šila, šatny zhotowowala, a gegi newětšj radost byla, když králowské komory takowými poklady naplněné spatřila, gež s newyslowitedlným potěšenim opravdowě chudým rozdáwala. Widauc wšak chudé k práci gessťe schopné, dle gegich slyly, gať widěla, práci ge zuopatřowala, aby se
po=

poctivě živiti mohli, a ona jim svou štědrosti příčinu k zahálce nedala. Gegi láska vztahovala se až na chudé zemřelé, jimž vlastnjma rukama rubáše zhotovovala, k přikrytí plátno darovala, a často až k hrobu doprovázela.

Tak všeobecná byla gegi láska k bližnjmu. Léta 1225 a 26 byla v celé německé zemi, a zvláště v Durynku veliká drahota, z čehož následovaly nákladivé nemoce a hrozný mor. Ludwjk byl v ten čas s strany mnohého potřebného řízení ve Wiasjid. Tu otevřela Alžběta štěbre vsedky knížecí obhlnice, a 900 chudých bylo po ten celý čas té drahoty při gegi tabuli v gegi přítomnosti nasyceno. Pro staré a churavé, genž na zámeš dogit nemohli, dala pod vrchem špitál vystawěti, a hned zas druhý pro chudé nemocné, v němž vřtawičně 28 nemocných chowala, a gať jeden umřel, hned zas to prázdne místo giným vyplnila. Ty opuštěné nemocné nawštětowovala skoro každý den, nedbajíc ani na hrozná parna, ani na kame-
nitau

nitau do vysokého vrchu táhnaucý se cestu; ona předce šla, a s radostí šla, tam celá vnavená přigdauc uebála se nákažlivých nemocí, podávala nemocným pokrm a nápoj, stlala jim lůžka, a nic neopominula, coby k gegich odlehčenj slaužiti mohlo. Ale že má každá ctnost své nepřátele, také neuctnostnějši Alžběta bez nich nebyla. Giž se nemohli dočkatí ti posstěwáčkové, až se kníže domů wrátí, gdauce mu naproti, na Alžbětu co neywjc mohli, sočili, pravice, že to giž není možná wydržet, giž že brzy wšsecky obilnice a králowské polady wyprázdněny budau, to že gest přílišné rozhazowánj a t. d. že tomu ani konce nebylo. Ale co na to odpowěděl maudrý Ludwíř, který sy sám dobročinnost oblíbil? Co dal za odpowěd těm starostliwým hospodářům? Nechte mau milau sestru, prawil, nechte gi pro Boha chudým dobře činiti; gen kdžž mně Wartburk, Eifenach a Raumburk nerozdala, gšem docela spokogen. — Ach co gsy zlého učinila, swatá kněžno, že se títo

to

to zpozdilj osmělili na tebe žalovat? Co gsy učinila? Však nech mne za tebe odpovědit. Tyš možným gegich mohowitost nechala, a z wlastnj mohowitosti z chudých možné gsy učinila. Tyš obiljm naplněné obilnice zachowala, w ney-wětšj nauzy ge otewřela, a tať, by já-dný chudý hladem mořen nebyl, gsy způsobila. Zbať má být gen tobě samé zapovězeno, co gest wšsem swěta moc-náťum dowoleno? Giné kněžny dostau každorolečně tisíce na wyraženj, geť taťe na to wynaložit směgj, a toť ty též učinila. Mjsto stkwostných paláců, genť se swětenj pomjgegj, stawělas spítályn pro chudé a nemocné; proto žeš w křesťan-štem náboženštwj dobře wycwičena byla, wěřilas co sám Křystus prawil: Cojkoli učinjte gednomu z neymenšjch pro gméno mé, gaťobn gste mně učinili; a zase: Bla-hoslawenj milosrdnj, nebo oni milosrden-štwj dogdau. Ty a takowé gistě chwálibné wěcn činilas; ale neočekáwen smatá Matko odměny od těch, gimžš tať dobře činila; proto že swěta obnčeg gest, zlym za dobré se odměňowati, čehoť ty brzy zkusíš.

Kapitola čtvrtá.

Ludwif šel do swaté země bogowat, swatá
Alžběta boleštně se s nym laučila, a giž ho
wjc žiwého nespatriła.

Léta 1227 wydal papež Řehoř IX.
listy po všem křesťanstwu, kdoby z lá-
sky k Bohu a pro náboženštwj chtěl do
swatých zemj se wydat, a ge pomocy
wybogowat, že každému plnomocné od-
pušky udělí. Mezy ginými knížaty chtěl
také Ludwif swatau horlivosťj podgatý
takowého štěstj aučasten býti, y přigal
tedy křjž z ruky biskupa k tomu ustanow-
weného, aby všem k tomu swatému
podniknutí se hlásýcým křjž darowal, a

oni aby geg na znamenj wěregně nosyli. Ludwjk wěděl dobře, kterať geg Alžběta miluge, protož aby gi před časem nezarmautil, skrýwal ten kříž před ni a ne nosyl ho wěregně. Dna wssať brzy se tu bolestnau tagnost dozvěděla, nad čjmž gegi srdce newyslowitedlným zármutkem a starostmi pro Ludwjka obtíženo bylo. Dna padla do mdloby, když ponexpro ten křížek spatřila; když wssať gi Ludwjk ten swatý aumysl předložil, a že ta wěc pro rozmnoženj cti a chwály Božj gest, wpokojiwssi se odewzdala se Bohu.

Kázany hned Ludwjk swau tagnau radu swolati, odewzdal zemské řízenj na ten čas, dokud se nenawrátj, swému bratru Sindřichowi, zwláště mu ale do ochrany poraučel milau Alžbětu s dítkami. Než se na cestu wndal, nawstjwil dřjw wssecký klásters, poraučel sebe y wssecký swé do swatých modliteb, s každým bratrem toho klástersa zwláště se laučil, y ty malé školnj dítky wzhůru zdwihal a ljbal, z čehož přehrozný pláč odewssech následowal. Posledně se laučil s swau
wla=

vlastní rovinou, což více by pomysliti než vysloviti můžeme, jaký nářek pro tak dobrotivého a laskavého knížete odessedy k slissenj byl. Jeho děti, z nichž Heřman nejstarší šest let měl, líbaly ho a žvatlaly bez přestání ta-nerwinná slova: Dobrau noc, milý otče! Dobrau noc; tisíckrát opakovaly: Dobrau noc, a zase jeho slatu se chytice, chtěly ho bolestným pláčem udržet, nad čímž jeho otcovské srdce bolestj pukalo. Zatím vssecko již na cestu připraveno bylo, a jen na jeho odchod se čekalo. Wynwinuro se tedy vssechněm z náručj, odessel.

Alžběta ho ještě wyprowázela na den cesty až na Durnyjské hranice, ale její srdce bylo pořád těžší, čím více se ono bolestné poslední okamžení svého laučenj blížilo. Na cestě mnohokráte opakovala: Ach můj nemilegšj bratře, jižť poslední wás wyprowázjím, nebo wás na světě více živého nespattjím; a tak nebylo tu celau cestu od těch dwau vprjmných nic jiného slisseti, než bolestné vzdychánj a pláč, nebo Alžběta jináč
ne=

nemyslíla, než že svého milého manžela k hrobu doprovází. Když již na hranicích byli a Alžběta dál jít nemohla, nebylo jináč, musly se rozjet. Nemyslovitelná byla ona bolest, když se louchili.

Alžběta nemohla pro veliký pláč ani slova promluvit, ale Ludwíj předce tato slova k ní promluvil: Žehnej vás Bůh, milá sestro, a šřen vás v svém otcovském lůně v mé nepřítomnosti, a gestli saudové Boží gsau, abychom se wjce na tomto světě nespáčili, nezapomeňte na svého wěrného bratra, ale za mau dušši se modlete. Posledně požehnali se wšpolek, a Alžběta se wrátila, gať sy každý pomysliti může, s wyléwáním hogných slz domů, hned gaťo druhá Zudntha své králowské šaty swljkla, a smutné na wždyčny obljkla, zcela k Bohu se obrátila, a od něho samého potěšeni očekávala.

Ludwíj přišel k wogštu dne 16. máje léta 1227 v průwodu mnoho wzácného gať duchowniho tať swětšého pan-

panstwa, bral se k Palestýně, přessel mnohá města, až přišel do Neapule. Tam byl tehdáž císař Frydrych II., genž kníže s welkau sláwau přiwjal. Ddtud dal se přeplawiti do Sasenu, k nešťěstí wssať bylo tam tuze nezdrawé powětří, přehrozná parna a nepowědomá strawa, čímž wětší díl wogsta horkau zmnichů ze swěta sessel. Pospíchal wdtud Ludwíř; ale na cestě také geho přepadla horká zmnice. Ten dobrý kníže čytil smrt wewšech swých žilách, dal se wssať předc plawiti do Neapule, kdež geho nemoc čím dál tím wíce se horšila, až widěl, že wšsecka naděge k předesslému zdrawí neplatná gest. Pročež powolal k sobě tenkrát tam přítomného patryarchu z Geruzaléma, gemuž se dokonale wzpowídam, z geho rukau nenswětěgší tělo a krew Gežísse Krnsta, gakožto poslňugich pokrů na cestu wěčnosti přigal, a tať poslednjmi swátostmi opatřený, zcela do Božské wůle odewzdaný, a odewšseho wogsta hořce oplakaný, dne 11. září 1227 na wěčnost se odebral.

Tato

Tato truchlivá přihoda tak milého knížete zaslouhge, abychom sy gi něco rozzjmali. Geho swatý auwysl byl wnic — — — geho sprawedliwá žádost žústala newyplněná — — — geho nejkrásnějšij naděge přišla na zmar — — — Ach tak gest, člowěk mjnj a Bůh mēnj; giné gsau lidské žádosti a giná gest Boží wúle. Ludwjk musyl umřít, byt mu geho manželka a otcowská náklonnost přá-ly delšijho žiwobytj; nikoli, giná gest wúle Boží; ten mladý kníže musyl umřít, a on umřel — swatě a pokojně. Swj-těžyl tedy dřjwe než bogowal.

Kapitola pátá.

Swatá Alžběta wdowa.

Alžběta byla tedy již jižě wdowau, a geště to sama newěděla, nebo mŕŕecko maudře na to wynaŕozili, by se gi před časem přichod wyŕlance nedoneŕl, který hned po ŕmrti Lúdwijkowě z Wlach k Durynŕŕému dworu poŕlán byl. Žofie, Lúdwijkowa matka, wzala to geště s ginými přáteli na ŕebe, že gi tu wěc zna náhla wygewj. Sŕli gi tedy nawŕŕtjŕ wit, kdež po rozličném rozmlauwánj Žofie prawila : Buď trpěliwá, milá dcero, a netrap ŕe nad tjm, co ŕe s twým man-
že-

želem, mým synem, zřízenj Božjho přihodilo.

Nemohšši Alžběta tu řeč hned pochopit, myslila, že gegj manžel snad zagat gest; ale brzy cýtlo gegj srdce tu těžkau ránu jewšši sly, když gj posledně předc wygerwit musyli, že Ludwif gistotně umřel.

W prwnjm leknutj nemohla nic giného promlúwit, než ta slowa: umřel — — umřel — — a na to se hned od swého towaryšstwa odstranila. Dny ale za nj sšedše, chtěli gj těšit; načež ona teprw potofny slz wyléwati začala, wola-gecn: Ach běda mně wbohé opuštěné wdowě! nynj mne gjž žádný wjce potěšiti nemůže, gediné ten, genž syrotky a wdoww swým potěšenjm nikdy neopuštj. Dna nařjkala a s nj celý dwúr, djlem nad ztrátou tať lastawého knjžete, djlem z autrpnošti nad tou mladou wdowou, neboť byla tenkrát teprw 21 let stará. Gen Božj přikázanj, abychom swé smutné přjhody trpěliwě nesli, mohlo gegj dušši

žase vvologit, tať že se gnowa do wúle Boží odewzdala.

Alžběta nestončila gestě prwnj zá-
rmutel, a giž gj nastal druhý. Gegi
šwagr Gindřich, gažožo Ludwjkůw bra-
tr poručnjkem nad geho djetkami a zem-
ským řizenjm zatjm ustanowený, tuze čas-
sně na ono přjísne poručeni swého zemře-
lého bratra zapomenul, aby zatjm geho
otcowské místo zastáwal, a Alžbětě ani
gegjm djetkám vbljžiti nedal. Dwssem že
časně zapomenul, wšak gať byla toho
přjčina? — Ta byla, že Gindřich Lud-
wjkowi w žádné ctnosti podoben nebyl,
gen sobě přál, a proto se snadně swým
žlým rádcům přemluwiti dal, kteří Alž-
bětu v něho očernili, prawjce, že gestli
on se w to newložj, gegjm ničemným
rozhozowánjm brzy wšsecky zemské pokla-
dy wyprázdňeny budau. Zwěřil tomu
Gindřich, a wzaw tu ztrápenau wdomu
tuze w nenáwist, gj wšsecky prostředky k
potřebnému wyžiwenj odgal. Alžběta
byla ta nehopowrženěgšj při celém gj
wlastně přináležejjícím dwoře; gegj to-
mon=

monstvo bylo nyní Gindřichovo komon-
stvo, a každý se k němu promluvit obával,
aby v knížetě ne milost nepřišel. Alž-
běta byla nenopustitelnější, a předce jí to
nebylo bolestnější přicházelo, že nemůže opu-
stěným ku pomoci přispěti; nebo cizý
sauceň zdálo se jí těžší než vlastní. Alž-
běta byla pravdivá následownice Gejz-
ssova. Geji otec, král Bherstý, byl
potud živ; o gačebny byla zastání měla,
kdyby to byla aspoň svému vlastnímu
otci v známost uvedla! Ale ona již
byla od dětinství zvyklá žádnému sur-
tedlníku svůj kříž nestěžovati, ani v
kterého člověka potěšení pohledávati;
nyní v kostele před přítomným Bohem
na zem padši, gačo náš Spasitel na
hoře Olivetské opakovala: Otče můj!
můj jediný potěšitel! gestli možné,
aby odešel tento kalich odemne! ale ne
gač ga chce, nyní gač tvá nejsvětější
wůle gest; poněwadž wím, že dobrotivý
gsn, a cokoli na mne dopausstíš, buďto
dobré nebo odporné, to nšsedko k mému
a gač daufám věčnému štěstí slauzi. K

reč=

wěčnému prawjím , neboť sy swětšského nežádám , gen toho nenwětššeho štěstj, bych na twou twář wěčně patřiti , a tebe na wěty chwáliti mohla.

Uch , pozastawme se aspoň několik okamženj , a rozzjmenme w myšljkách , gať my se chowáme , kdž na nás lastawý Bůh něgaký dost malý křížek sesle ; ztratjme hned nagednau wšedku trpěliwost , zbawřjme celý dšim , od gedneho k druhému běháme , brzy na toho , brzy na onoho nařjkáme : ten neb ta gest winna , že gsem tať pronásledowána ; ten neb ta očernili mne v mé wrchnosti ; ti gsau toho winni , že gsem o tu neb onu službu přissla , to gá gim nemohu odpustit . A chcemeli se předce trochu čtnoštnými stawěti , řjkawáme : ten mne očernil , ten mne do neshěstj přiwedl , odpust mu to Pán Bůh , ale gá ho nechcy do smrti wjc widět . — Uch gen takowá čtnost aby na swětě k spatřenj nebyla ! Pomysleme , gaťby nám bylo , kdžby k nám Bůh řekl : Tyš mne mnohokrát těžce vrazil , a gá ti to wšedko odpauštjím ,

ne=

nehnuwám se na tebe, ale na wěky wi-
dětí tě nechch. Cobychom tomu řekly?
O můj Bože! ty wěčná a neomylná
prawdo! gať pať to být může, abys ty
se na mne nehnuwal, a gať přede twau
twář na wěky spatřiti neměl? To žá-
dný křesťan newěřj a wěřiti nesmj, proto
že gen pekelnjcy od twáře twé odwrženi
gsau.

A tať my tať řjcy nemůžeme, že
gsme bližnjmu odpustjly, dokud se mu
wphybáme a na něho hledět nechceme.

Nynj nawratme se zase k nassj swa-
té Klžbětě. Ona řjm dál řjm wjc pro-
následowána gsau, posledně přinucena
byla dwúr opustit. Ddessa tedy ta
zarmaucená, mysljch sama v sebe: Před-
ce mně bude lehčegi, řdyž sama žebrat
budu, než řdyž žebragjchm pomocy wdě-
liti nemohu. W Durnku mnoha chu-
dým k mohowitosti gsam pomohla; k
těm nynj půgdu, abych gsstě chudšjmi
almužnau přispěti mohla. A tať ani w
swé chudobě na chudé nezapoměla.

Vzala tedy svou poslední dcerušku,
 nemluvnátko teprve pět měsíců staré na
 ruce, ty dvě starší děti chytily se jí z
 každé strany, a tak odesla. Ty ne-
 roviňátka, neschopná ještě zármutek chý-
 titi, zhlížely často na svou truchlivou
 matku, dávajíce jí svým štěbetáním i
 srozumění, gať rády při ní jsou. V
 prostřed zimy putovala ta vbohá kněžna
 bez peněz a bez nábytku, newědauchý kam;
 přededvěřma svých vlastních poddaných
 prosyla pro sebe a pro své syrotky o po-
 krm a nocleh, a žádný nedůvěřoval sy
 jí toho vděliti; ano nyní jí v ti pohá-
 něli, čímž byla nedávno dobře činila.
 Mezi jiným stalo se, že se jí vdglo jí-
 ti po úzké cestě, na nějž jí gedna žena
 potkala, již byla Alžběta nedávno wel-
 ké dobrodiní prokázala. Ta newděčná
 nechtěla se jí vyhnout, ačkoli mohla,
 ano tu ztrápenou kněžnu ještě do bláta
 porazila, což Alžběta wšlechtě s trpěliwo-
 stí snášela.

Noc se blížila, a ona ještě na vli-
 cy se svým syrotkám zymau se trásla;
 po-

posledně nalezla chudého starečka, genž gi na tu noc do swého přibytku přigal, déle wišat nemohla také v něho zůstati.

Bednau prawil náš Spasitel k včedlníkům swým : Syn člověka nemá, kdeby hlavu swau položil ; a swatý Jan prawí o něm w swém Ewangelium : Mězy swé vlastnj přissel, a oni ho nepoznali. Tak se stalo také swaté Alžbětě, té poslušné včedlnicy Bežissowě, která o wišeco připrawená k swým přissla, ale ti newděčnj neznači nynj swau dobrodínkyni ; oni gi znači gen tenkrát, kdž gegj pomocy potřebowali, a wice gi giž neznači. Ach kž sy bugnj boháči a hrdj přednostowé tento příklad k srocn wezmáu. Newinná a ponížená Alžběta byla nedáwno kněžnau, měla města a zámky, měla slaužjcy, genž sy přáli gegj myšlénky wědět, aby gen dřjw wyřonali, coby porucit chtěla, a nynj gest chudšj než žebračka, a žádný gi přigmaut nechce. D gať nebezpečno gest spolehati se na lidstau přjzeň a welikost !
běda tomu, kdo naběgi swau w něčem
gi-

giném než w samém Bohu utworzenau má! Klzβétino srdce nebylo nikdy ge- dem pexchý nakaženo, proto gi také ta- to změna k málomyslnosti nepřivedla; gegi duše nežádala nic zemského, proto gi také nauze a bída nestátnau nevčiniz- ly; ona se již dřív se sauzením a pro- následováním dobře seznámila, a tím samým nebylo gi to nyní nic neoče- kávaného, nýbrž nesla spokojeně kříž ten, který Bůh na ni vložil; líbala s ponížeností otcovskou ruku, která gi ra- nila; chválila Boha w prostřed zármu- tu, radostně volaje: Pane, tvá vůle ať gest na mně vyplněna! pak do nej- bližšího kostela, kdýž právě na gitřnj zvonili, šla, a Frantiskánů tam pře- bývajících žádala, aby Ambrosiánský chválozpěw na poděkování za wšeka pronásledování se modlili.

Posledně kdýž newěděla, kam se obrá- tit má, předsewzala sy do špitálu, který pro chudé založila, git a tam své žimo- bytj strávit. Mezy tím žwěděla o gegi politování hodné příhodě gegi teta, ~~aba-~~
tylé

ty sse gednoho kláštera, která si bez meškanj k sobě přivezt dala, a jí pokogné mýto w swém klášteře obětowala. Gegi bjda pohnula tu dobruu přítelkyni welice, pročej žádala Bamberského biskupa, aby jí pod swau ochranu wzal, a jí w gegi auzkosti pomocníkem byl. Biskup byl maudrý a přjwětivý muž, který giž dřjwe o wtláčowánj Alžběty powědomost měl; poslaw tedy pro ni několik slaužících a wlastnj wůz, dal jí snažně prosyti, aby mu tu milost prokázala a geg narostjwiti ráčila. Alžběta gažo poslušná swčička wšsecko z ruky Božj ráda přigala, jí bylo gedno pro Boha buď cti neb opowrženj dogiti; šla tedy hned do Bamberka. Ten lastawý pastýř s radostj jí očekáwal, ale gaž jí spatřil, nemohl se od šz zdržeti, zwolaw litostně: Gestli paž to možné, abych swau kněžnu w takowém štawu spatřil! Dzewzdal jí tedy hned w Bamberce gedenzámež k přebýwánj, a jí k službě malé komonštvo, aby pohodlně žiwa býti mohla.

Ona uznávala pro ni a pro její děti za dobré, aby se s gedným vznesla ným knížetem podruhé zasnoubila; ale až tehdyž Alžběta ještě dvadceť dvě léta neměla, přede nebyla na žádný způsob k tomu k přivedení, aby podruhé v staro manželský vstoupila. Ona pravila: Bohu a svému manželovi, když ještě živ byl, jsem přisvědčila, že žádnému jinému do smrti ruky nedám, a raději všecko zlé podstoupím, než bych slib svůj zrušila.

Nenadále přišla jí novina, že jejího zemřelého manžela strž Bamberk, kde tehdyž Alžběta své obydlí měla, do Durynku vezau. Bohabognej rytíři, kteří se s těmi smutnými ostatky domů vraceli, vnesše na každém noclehu to tělo do kostela, za jeho duši modlitby a nejsvětější oběť konati poručili. Když k Bamberku přicházeli, šel jiný biskup města toho v největší slávě vsířč, a doprovodil je do hlavního kostela. Když otevřeli truhlu, a ukázali té ztrápené vdově kosti jejího nejmilejšího.

Při tom tať truchlivém patření obnovily se Alžbětiny gestě krvavé rány srdce, a litostivá hrůza prošla všecky gegi auzdy; náboženstwj wiřal brzo gi zaš vtěchy dodalo, a řdnž gi wznesené rytjřstwo těssiti chtělo, ona wyšssi mocň poslušená, prawila ! To wj Bůh, že gsem swěho manžela nanemwenš milowala. Že wřal wim, že wüle Božj gest, abych bez něho byla, nechtělabych ho žiwého miji, řdnbych to hned gen gedinkým wláskem s swé hlawn učiniti mohla. Tať s wulj Božj spologená, odebrala se z kostela, poděkowawssi se zdwořile wšsem šhromážděným hrabatům a rytjřům za wšecku čest, kterau gegimu manželi za žiwobytjy po smrti prokázali, a sebe samu opominauč, gen swé opuštěné djetjy gim w ochranu poraučela, aby tať powinnosti mateřské zadosť učinila. Ale Bamberstjy biskup, genuž Alžbětina truchliwá přjehoda tuze k srdcy šla, žádal co ona opominula, aby se totiž té opuštěné wdowu wgalí. To oni učiniti šlibili, ale žáwali, aby se Alžběta s nimi do Durnha-

ku vrátila, dosvědčujice se svým dob-
 rým gménem, že jí gegi čest nawrácena,
 a ona k předestlé mochy přivedena býti
 musí. Alžběta, genž pro Boha ráda
 opowrženj snásslá, nikdyby to pro sebe
 nebyla učinila, ale jako upřímná matka
 šla, aby své syrotky zaopatřila, do
 wíle Boží zcela se oddajíc.

Když do Durynku přišli, žádný ne-
 mohl bez pohnutelné bolesti na tu truz-
 chliwau kněžnu patřiti, která s svými
 dítkami smutně za svým tak milým a
 nyní zvěčněným manželem kráčela. Do-
 brotivy Bůh chtěl také na ten čas gegi-
 mu pronásledowánj konec učiniti, pročej
 obměkčil srdce wšech Durynských obywa-
 telů, tak že k srdečné autrpnosti pro tak
 dobrého knížete a nad tau ztrápenau
 wdowau pohnuti byli. Nejwíce pak
 Hindřich, gegi šwažr, který jí do tak
 velké biedy přivedl, toho nelidského skut-
 ku želel. Po wukonánj slawného pohřbu
 kázal smutnau Alžbětu k sobě přive-
 sti, kterau gať spatřil, před ní na zem
 padw jí pro Boha žádal, aby mu to

bezprávj , které jí učinil , odpustila. Slzy mu po tváři kanuly , a on sy jen přál , aby ten ukrutný skutek na věky z lidské paměti vyhladiti mohl. A tak přemohla Alžběta svou tichou trpělivostí více než tyranstvá srdce , cožby nikdy byla učiniti nemohla , kdyby se byla protivila.

Gindřich obětował se všedko učiniti , cožoliby od něho žádala ; ta však spravedlnost milující kněžna nechtěla pro sebe nic , než co od svého otce věnem dostala , a co jí její manžel při svatebním sňatku věnowal ; pro svého syna Hermana žádala písební giftotu budoucího panování , proto že mu dle spravedlnosti patřilo ; a pro ostatní dvě děti chtěla , aby z otcovského podjlu , gať na jejích stav sluffi , zaopatřeny byly.

Gindřich tomu všemu s velikou radostí svolil , a mimo to ještě každoročně pět set korun stříbra Alžbětě pro její vyrazení dáti přisljbil , přitom poručim , aby při dvoře , gať na kněžnu

pa

patři, ctěna byla, a wygednal gi wšsecko pohodlj.

Ted mohla při dwoře gisté pohodlný žiwot westi, ale to nebylo to místo, kde by odpočinutj našla. Gegi tichá nábožná duše nechtěla mít žádného obydlj w nebezpečném a hlučném dwořském žiwobytj; ona sy tu pautnjškau hůl, kterau gi bjda a pronásledowánj do ruky daly, tať tuze obljbila, žeby byla ráda po celý swůg žiwot o chléb žebřala, kdyby gi to Konrād, gegi zpowědnjšk, přjsně nebyl zpowěděl. Když gi tedy ta cesta zamčena byla, wymolila sy ginau, wstauřila totiž s přiwolenjm zpowědnjška swěho w třetj rad sw. Frantisska. Zwěděw papež Řehoř IX. o gegich smutných přjchodách, obdivowal etnosti gegi, a odeslal gi na důkaz té radosti, kterau měl, že sy Alžběta řeholi sw. Frantisska obljbila, pláště téhož Swatého tu zanechaný, poručiw přitom Konrādowi gegimu zpowědnjšku, aby gi vbljziti nedal, ale gi před nepřáteli ochraňowal. Djm byla nasse Swatá posylněna, že dál a dál na cestě

cestě etnosti pokračovati mohla; gegi nejwětšij žádost byla, by ostatnj dni žiwota swého w swaté samotě, w tichosti, pobožnosti, w prokazowánj dobrých skutků stráwiti mohla. Žádajíc sobě z Wartburku do něgakého těžšijho obydlj se přestěhowati, prosyla swažra swého, aby gi něgaké místo wykázal, kdeby w swatém pokoji bezemšeho dwornjho hluku žiwa býti mohla.

Gindrich wyplnil gegi srdečnou žádost, y obětował gi město Marburg w Hesšých, kteréz Alžběta s wděčností a poděkowánjím přigala. Předně zaopatřila dle mateřské powinnosti dítky swé, aby, gať na gegich knížecý rod příslussj, wywčeny byly; pak ge w ochranu Wšsemohaucýho poručiwssi, a též obemšech ostatnjch přátel odpusstění wzawssi, s wese- lým srdcem Wartburg na wždycky opu- stila.

Gegi zpovědnj a dvě služby, Su- bnta a Eisentraut, které gi wždy wěrné byly, následowaly gi, a k gegi službě na wždycky se obětowaly. Přisědšij Alž-
běta

běta do Marburku, wywolila sy k swému obydlí dosti chatrný domeček od giných domů vzdálený, kamž se služkami wssedši, Bohu díky vzdávala, že gi to tak tiché a samotné místo wdělil, kterézby nechtěla s tím nejkrásnějšim královským palácem změnití.

Nhuj zapomenula Alžběta docela na swět, zapomenula, z gakeho rodu gest, učinila se nehopowrženějši pro Kryta, oblíkla sprostý saukenný oděw dle Frantisskánstého způsobu, proto že se k řeholi sw. Frantisska až do smrti zawázala, a k tomu gejště giný řád začala, w němž gi dříwe žádný příkladem nepředessel. Zawázala se totiž slibem, že chudým nemocným wěrně posluhowati chce. Za autlá kněžna byla prwnj, která chudé a neřesti plné nemocné do swého přjbytku s radostí přigjmala, gim posluhowala, gegich rány wlastnjma rukama čistila, pokrmy strogila a nimi ge sama krmila, a to wssedšo s newyslowitedlnau ochotností wyfonávala, gakoby wšsem za služku ustanowena byla. Bylyli některé z těch
bjd=

býdných z bolesti netrpělivé, brzy to neb ono dle žádosti učiniti jim věděla. D gať se obávala, aby jim swau winau příčinu k netrpělivosti nedala, a wždy těm wíce newýbdným wětšši lásku prokázowala, aby ge gen k trpělivosti a k odewzdání se do vůle Boží přivedla, což dřiwě způsobila, než aby ge byla příčinou mi slowny trestala.

W takowé před swětem spowržené službě říkávala k swym dvěma služkám: D gať šťastné gsme, milé sestry, že samému Kristu posloužit, geho kmit a napáget' můžeme. Při tom tať starostlivém žiwobytí požiwala newětššeho wnitřního potěšení a pokoje, totiž toho samého, který Bůh pripravil těm, genž se ho bogi a geho milugi, který wšlecko šťastij swětšké daleko přewyššuge. Ona nebyla k tomu k přivedení, aby něgaťau službu od swých dwau služek pro swé pohodlí přigala, ale sama ge dřiw chytře k něgaťé lehčij práci odeslala, a zatím domácij těžššij práci zhotowila. Mnohokráte kdž se dřiw domů nawrátily, wi-
dělly

děly tu poníženu kněžnu co nehyponiže-
nější dívku bez odpočinutí pracovat, a
také nechtěla se od nich jinak dát gmeno-
vat, než ty Alžběto, a tak se wesssem
ponížowala.

Dozvěděl se o gegich prwnějšších
smutných příhodách, gakož také o gegi
nynějšší chudobě, otec gegi, král Bher-
sfý, nad čímž nemálo se zarmutil, a
chtě gako vpříjmný otec swému milému
dítěti brzy ku pomocy přispěti, wyslal
wzáctné posly, aby gi hned kgeho krá-
lowštemu dworu přiwedli, by ona gako
králowšská princezka chowána býti mohla.
Ti wznesšenj hrabata natrefili nassi swa-
tau kněžnu, práwě když wlnu předla; y
vlečše se té gegi změny náramně, snaži-
li se wšši swau wýmlywností Alžbětu od
toho před swětem opowrženého žiwota
odwrátiti, chtějíce gi zase do Bher přiwes-
sti. Ale Alžběta byla stála w swém před-
sewzetí, řkauce: **G**íž gsem okusyla, že
lépe gest geden den w domě Pána Boha,
než tisíce let w zemských radostech strá-
wit. Když gi ale otce představowali,

a že geg zormautj prawili, nemyslila gináť, než gaľobnť nj mluwili, co Dawid w žalmu 44. prawj: slyš dcero, a zapomeň lidu twého, a domu otce twého, a požádá král krásy twé, nebo on gest Pán a Bůh twůg, který nadewšsečo milowán má býti. Když tedy Alžběta od swého aumyslu pro Boha wstau-piti nechťela, wzawšse ti wzáctnj poslowé odpustěnj, wrátili se sami do Bher. Giž zase nasse Swatá swjtězyla nad ged-njm těžkým žkaussenjm, a pro nebesťeho — opustila zemšťeho otce.

Alle podjweyme se, co gestě Alžběta wčiniti musyla, aby té koruny, která gi na wěky připrawena byla, dosáhnauti mohla.

Giž neměla na swětě ničehož, cobn milowala, gen ty dvě služky, a ty z mnohé důkladné přičiny gegi lásku žasluhowaly. Předně byly slečny z wzáctnjch rodů, s Alžbětau stegněho wěku a gi k obweselenj dány, když w čtwrtém roku wěku swého k Durynšťemu dworu přivezena byla, a gaľž gsme giž slyšseln, dvě
z těch

z těch nenestnošněgšich. Alžběta byla gim od dětinstwí zvyklá, a když gi wšecko opustilo, tyto dvě pomocy gi nemohauce slzami swými gegi truchliwošť mjenily. Alžběta byla wděčná a laskawá, ona y swé nepřátely milowala; kteraakby tedy tyto dvě byla milowat neměla, když gi wšecku wliďnost wždy; prokazowaly, a pro ni také mnohé nesnáze wstát musily. Ony měly s ni jeden smysl; co ona wolila, bylo gim wšecko swaté, wšecko chwalitebné; ony wěděly wšecky tagnosti gegiho srdce a ona gegich; ona wložila mnohokrát swau zemdlenau hlavu do gegich klnu a odpočinula; gednjm slowem, tu byla k spatření na swětě nebeská láska a swaté towarňšstwo. Ale aby gegi srdce odewšehe stwoření odstranil, a gen samému Bohu celé čisté odewzdal, poručil gi Konrád gegi zpowědně, aby ty swé dvě wěrné, tuze milowané přítelkyně od sebe propustila, a místo nich giné dvě neznámé přigala. Pomysleme sy, jaká to bolest býti musyla! Gestě gednau spatugi, Alžběta byla

byla wděčná a laškawá, že tisíce zarmau-
cených potěšila, to wjme, ale aby byla
gednoho spořogéného zarmautila, to gšme
gestě neshšeli. Dyto gegi dvě nen-
vpřimněgšsi byly prwnj, gež tjm od sebe
propuštěnjm tuze se trápit widěla. D-
wšsem že gi tato obět welmi zatěžká a
bolestná přicházela; ale láska k Bohu a
ponižená poslušnost swjtězuly předce nad
gegim srdcem. Dna ge od sebe propu-
stiwšsi, giné dvě k nj tuze nemljdné při-
gala, které každé gegi pohnutj pozoro-
waly, a gi na rozličný způsob rmautily.

Giž nemá naše Swatá na swětě
žádného, gen Gejšse w způsobě chudých
a nemocných; gemu tedy samému oběto-
wala ostatek dnů života swého, nezapo-
menauc na přislíbenj, gaž gednau k swým
wředlnjkám prawil: Blahoslavenj mi-
lořdnj, nebo oni milořdenstwj dogdau.
Protož rozdala welkau summu peněz me-
zi chudé, a založila s přiwolenjm zpo-
wědnjka swého špitál pro chudé nemoc-
né, který potud Alžběthýnský řád sluge.
Žby ale také gaž na těle tak na dušsi ty
ybo-

vbohé nemocné na wzdychy zapatřeny byli, odewzdala ge řeholníkům sw. Františka, genž tam swüg klášter a kostel měli, a sama gdauc do téhoz špitalu, s nenwětšij horlivošti to wykonávala, co přála, aby po wssem swětě od gegich následownic wzdychy konáno bylo — slaužila nemocným ze wššij pilnosti, aniž se náležiwých nemocý bála. S gať mnoho nocý bez odpočinutj při umjragjých stráwila! o gať mnoho nocý při mrtwých. Wzdychání a šrapot umjragjých byla gegi muzyka, mrtwé gegi zrcadlo. — S swatá Matko! gať krásný příklad zanechalaš nám! Tyš to wssecko prwnj a tať horliwě wykonávala, že prinucen byl twüg zpowědnjť tobě něgakau zdrženliwost w twé welké horlivošti vložit. Náš Pán přikázal uám, abychom milowaly bližniho swého gaťo sebe samého; tyš ale překročila meze té lášty; tyš wjce milowala chudé než sebe samu. Ale wjm, proč gšy to činila; tyš chtěla nejen přikázanj wyplnit, nýbrž tať Ewangelické rady vposlechnaut; nebo Spasitel

nás

náš také praví : Když všecko učiníte,
 co vám přikázáno jest, rcete, služebník
 nevžitečný jsem já, nebo jsem nic ne-
 učinil, než co jsem učiniti powinen byl.
 Protož tedy často w noci na holé zemi
 se odpočinula, a do vlastního lůžka má-
 lomocného položila ! Sednau spatřila
 Alžběta na vlicy žebračka celého otrhané-
 ho, jeho tělo bylo jako jeden věd,
 tak že se ho žádný dotknouti, ani bez
 ostřelivosti naň patřiti nemohl. Co uči-
 nila tato kněžna ? Wnesla ho do svého
 příbytku, vlastní lůžko mu všílala, geg
 do něho položila, a sama na zem lehši,
 bedlivě pozorovala, aby nic neopomi-
 nula, coby mu k odlehčení slaužiti mo-
 hlo. Když ho ráno pokrmem občerstwiti
 chtěla, již ne chudého, ale vkřizovaný
 obraz Spasitele našeho na svém lůžku
 spatřila. Alžběta nepotřebovala toho
 tak velikého zázraku, proto že w křesťan-
 stvém náboženstwj dobře wycwičena byla,
 a věřila slowům Krystovým : Cožkoli
 učiníte jednomu z nejménšich pro gmé-
 no mé, jakooby jste mně učinili ; ale
 ten-

tento zázrak chtěl Bůh učiniti, aby slabě věřící také k následování takových skutků přivedeni byli. — Nyní se podíváme, jak Alžběta poslední čas života svého strávila.

· Kapitola šestá.

Swatá Alžběta umřela.

Swatá Alžběta strávila vše svůj v profazování dobrých skutků, světu v sobě sama zemřela, ještě na zemi přebývala magic již se nebeskými věcmi obírala; tělem na zemi pro chudé pracovala, a duše její, jakoby z těla vytržena byla, nebeských radostí požívala; s lidmi mluvila, a Boha ani na okamžení z myšli nespustila. Nyní již nevslyšíme o žádném protivěnství více; na Alžbětu nepadne již žádný zármutek; ona již všecko přemohla, přemohla svět, tělo v ďábla; den
ži=

života gegjho k večeru se nachyluge, ona počíná pomalu chítit tu newyslowitedlnau radost, kterau ani oko newidělo, vcho newsselo, a na srdce lidské newstaupilo, která gj y wssem, genž se Boha bogj, na wěčnosti připrawenz gest. Ona byla častu w myslí tať wytržena, že mnoho dnj bez gjdla a pitj stráwila. Někdby stála v ohně, oči k nebi pozdwojžené, ruce křížem složené magjc, a tať w rozgjmánj pohřjžená nepozorowala, že se gj oděw od blížkého plawene chytil a hořet počíná, což aby žádný nepoznal, starými cárny gať mohla, to spravila. Brzy před swau smrtj byla gednau při modlitbě w myslí wytržena, y zassechla nenadále přelibežný hlas k nj prawjch: Poď má wywolená newěsto, poď ke mně do wěčných stánků, gež gsem tobě k radosti od wěčnosti připrawil. Tenkrát rozstonal se tať težce gegj zpowěbniť, gegž ona nawssitjwioffi, mezy giným swatým rozmlawánjm od něho tu otázku dostala, co činiti myslj, když on na wěčnost se odebere? Wá, odpowěděla ona, vmru dřjwo než wy, wy nabu-

budete w krátkém čase předešlého zbravij, ale v mně gešt blížlá smrt. U stalo se, že se w málo dnech na to roznemohla; wědauc wišak, že z té nemocy nepowštane, rozlaučila se s swými služebnicemi, napomjnalala ge k nábožnosti, dala sy číst z Ewangelium ten zázrak o wzkříšsenj Lazarowě, složila Konrádowi dokonalau zpowěd, přigala neyswětěgšj swátost a poslední pomazánj, a wšsecko co geště měla, chudým odporučila, mimo gedny sprosté šaty, w nichž pochowána býti žádala. Tři dni před smrtj swau nechtěla wjce žádné nawššijwenj přigmauti, kromě zpowědlnjka swého, tak aby bezewšj roztržitosti duššj swau do rukau Stwořitele odewzdati mohla; a posledně kdž mnoho taužebných wzdučání k swému ženichowi do nebe odeslala, vsuula tisse w Pánu w témž špitále, který založila, dne 19. listopadu léta 1231., čtyřmecytma let wěku swého magjc.

Pohnutedlné bylo patřenj na tak mnoho chudých a nuzných, geuž hlasem plakali a nařjkali, že gegich dobrodintně,

gegich matka vnkela. Čtyry dni muselo gegi tělo pro welké množstwí lidu nepo-
chowané zůstati, než že wšech míst pobož-
nost táhla, aby gi gestě gednau spatřili,
a w gegi mocnau přimlouxu se poraučeli.
Posledně gi slawně do kaple w tomž ob-
nj založeném špitále pochowali. Nyni
chtěl wšsemohauchý Bůh okázati, gať welké
zalíbenj w ponjženosti a trpěliwosti w
čas wtláčowanj newinnosti má; pročez
hrob té své newponjženěgšj djuoty zwlášt-
njmi znamenjmi oslawiti ráčil. Geho
newswětěgšj wůle byla, aby při tom hro-
bě němj řeč, hlusšj sluch, zarmaucenj po-
těšeni, nemocnj zdrawj, mrtwj žiwot ob-
drželi. Takowých podiwných zázraků mů-
žeme se bez počtu dozvědětj, a že praw-
diwj gsau, hodnowěrnj swědkowé přjřahau
potwruzuj. Ta byla také přjčina, že Alž-
běta hned w čtortém roku po gegi smrti
za Swatau wnhláššena gest.

Protož nikoli k wysštaumánj, nýbrž
k obdiweni gest welikomocnost Božšá.
Oslawitě tehdaž swau služebnic mnohý-
mi zázrakj, a oslawuge gi potud. Ge-
stě

stě nyní nacházegj zarmaucenj potěšeni
 v nj; gessťe nyní nalézá zatvřelý hřissnj
 lkagjch slz v nj. Tehdáž oslawil Bůh
 gegj hrob, a až potud oslawuge gj ke cti
 poswěcená místa. Nesčissné gsau milosti,
 gež dobrotimý Bůh gen na tomto místě
 vděliti ráčil; v pamatugme se gen na
 mnohé, genž w nepřátelstwj s bližnjm swým
 po mnoha let žiwí byli, ale tu na tom
 ke cti swaté Alžběty poswěceném místě
 smjřeni a w pravé přátely změněni gsau.
 V pamatugme se gen, kterať zausanlivé
 k vůwěrnosti, zatvřelé k poťánj, blaudj-
 cý k pravé cestě života, netrpělivé k spo-
 kogenosti, vmjragjch k odewždánj se do
 wůle Boží přiwedeni byli. Na ty a ta-
 kowé nesčissné wěcy můžeme se v pamato-
 wati; ale komu pať máme připsati ty
 welké tu wdělené Božské milosti? Snad
 nassenu přičiněnj? Ach zachowey náš Bůh
 od takowého swatokrádežnjho myšlenj —
 my prach — my čerwowé —

Nikoli tedy nám, ale tobě nehyš
 ssi Bože buď čest a chwála na wěky! V
 slyš prosým přjmluwu twé milé choti na-

ší matky svaté Alžběty; zastávej nás v
 naše před nepřáteli gať těla tať duše;
 nedopusť nic zlého na naši milau vlast a
 na tento dům; zachovej našeho neymi-
 lostivějšiho mocnáře v jeho celý rod v
 stálém zdraví a v svatém pokoji; rač
 dáti odplatu všem nám dobře činícím v
 činit žádajícím tu časně a v nebi věčně.
 Ty ale milostivá matko naše, nepřestá-
 vej za nás orodovati, a gestli pro naši
 nehodnost smilování nezasluhujeme, aspoň
 to smutné vzdychání našich chudých ne-
 mocných a umírajících milostivosti Božské
 představ, abychom nejen my samy, ale
 také naše následownice v tomto pokog-
 ném a k tvé cti posvěceném místě své
 vlastní v bližního spasení vyhledávat a
 naleznouti, po tomto pať bjdném živo-
 bytí v nebeské vlasti tebe spatřiti, a s te-
 bau na Božskou tvář patřiti mohly věč-
 ně věčuro, Amen.

Píseň Chvály

S w a t ě A l ž b ě t ě.

Zdrávas slavná choti Krysta,
Alžběto mé žádosti,
Dokud tebe, není místa,
Nevctím s pobožností.
Zdrávas genž gfy Serafinský
Třetí řád ozdobila,
Z vraucné lásky k Bohu světský
Rozkoše gfy zamrhla.
Zdrávas, genž tě postavený
Matkou měl w své chudobě,
Bjdný, nužný, y nemocný,
Nassel přijeň při tobě.
Zdrávas genž se diwny třpýtíš,
Y vši zvláštnej milostj.

Ženich sám tvůg milý Gežíš,
 Zval tě do své radosti.
 Zdrávaš, genž gšy na wýsošti,
 Dždoba Božské říše,
 Wypros twého tam w gasnosti
 Wěcué chwálit Gežíše.

Ÿ. Drodug sa nás swatá Alžběto.

P. Abychom hodni učiněni byli gasťbenj
 Křesťowých.

M o d l i t b a.

D milosrdný Bože! my plačícj w této
 bjdné strasti tebe aupěnlivě prosíme:
 srdce twých wěrných račž oswititi, a strže
 zásluhy a orodowánj sw. Alžběty pro-
 pūgč milostiwě, abychom zawrhnauce wffe-
 liké marnosti tohoto swěta, z potěšeni ne-
 beského wždycky se radowaly, strže Křesťta
 Pána našeho, Amen.
